

ENT
2620

MUS. COMP. ZOOL.
LIBRARY
AUG 3 1979
HARVARD
UNIVERSITY

ENTOMOLOGISCHE BERICHTEN

MAANDBLAD UITGEGEVEN DOOR

DE NEDERLANDSE ENTOMOLOGISCHE VERENIGING

ISSN 0013-8827. Officiële afkorting (World List): Ent. Ber., Amst.

Deel 39

1 juni 1979

No. 6

Adres van de Redactie:

B. J. LEMPKE, Plantage Middenlaan 64, 1018 DH Amsterdam — Nederland

INHOUD: K. ALDERS, Een kweek van *Arctornis l-nigrum* (Müller) (Lep., Lymantriidae) (p. 81). — A. VAN FRANKENHUYZEN en J. M. FRERIKS, *Tischeria ekebladella* (Bjerkander, 1795) (Lepidoptera, Tischeriidae) (p. 83). — J. GUTIERREZ, W. HELLE et H. R. BOLLAND, Etude d'une souche de *Tetranychus piercei* (Acariens: Tetranychidae), d'Indonésie: redescription, caryotype et reproduction (p. 88). — Literatuur (p. 96: A. DIAKONOFF, L. P. S. VAN DER GEEST). — Korte mededelingen (p. 82: Personalia; p. 82, 94: B. J. LEMPKE; p. 95: Nieuwe aanwinsten voor de bibliotheek, Aangeboden).

Een kweek van *Arctornis l-nigrum* (Müller) (Lep., Lymantriidae)

door

K. ALDERS

ABSTRACT. — Rearing of *Arctornis l-nigrum* (Müller) (Lep., Lymantriidae). A female caught in the wild June 26, 1976, immediately produced eggs, which hatched on July 1st. The caterpillars were fed with lime-leaves, successfully passed diapause and pupated on the end of June 1977, and the first week of July subsequently. The moths duly emerged afterwards.

Tijdens de hittegolf van eind juni 1976 had ik vier nachten achtereen de vlinderval opgesteld in de buurt van het landgoed Middachten. De eerste morgen, de 24ste juni, zaten twee mannetjes van *A. l-nigrum* in de bak. Omdat ik de dag daarop in de omringende vegetatie een losse voorvleugel van de soort vond, besloot ik de volgende morgen tegen zonsopgang aanwezig te zijn. Tussen de planten vond ik toen een vrouwtje en even verderop een mannetje. In totaal ving ik die dagen 6 ♂ en 1 ♀. Al op de terugweg begon het vrouwtje, dat in een potje werd vervoerd, eieren te leggen en binnen twee dagen had het 60 eieren tegen het glas afgezet. De rupsen kwamen al op 1 juli uit en ze werden meteen gevoerd met linde. Hiertoe werd een takje met drie of vier bladeren in een klein buisje op water gezet en zo in een jampotje gefrommeld. Een fijngazen dekseltje sloot het af. Op deze manier hoefde er maar eens per week ververs te worden, was de vochtigheid hoog en konden de rupsen niet van het voedsel wegkruipen (Lempke, 1938). Op 20 juli waren nog 54 rupsen over, die nu een lengte van één cm hadden. Een paar dode rupsen maakten toch een verdroogde indruk. Ook de keuteltjes bleven droog, hard en klein. De rupsen werden nu over zes potjes verdeeld en dit kweekstadium duurde tot 18 augustus, de dag, waarop bij de eerste rupsen de diapauze was ingegaan. De dieren werden toen ondergebracht in twee kweekkastjes, waarin wat takjes, bladeren en zand gebracht werd. Vanaf half september werden de kastjes om de vijf weken flink met water besproeid en voor het eerst gecontroleerd op 20 april. Er waren toen 48 rupsen over, waarvan de meeste in opgerolde bladeren zaten. Op 12 mei werd het eten hervat, aarzelend en pas na een warm-water bad. Er resteerden toen nog 44 rupsen. Vier werden er weer verdroogd (?) terug gevonden. Zo ongeveer 20 mei begonnen de rupsen merkbaar te groeien, werden levendig en kropen veel rond.

Eind juni verpopten de eerste rupsen, de laatste op 4 juli. Deze was dus meer dan een jaar oud. De verpopping gaat zeer snel, ook op koele zomerdagen. Alle 44 poppen, die op turfmoalm werden gelegd, leverden de vlinder. Maar 12 daarvan hadden aan één kant niet goed ontvouwen vleugels. Waarschijnlijk zijn de poppen te „vers” op het turfmoalm gelegd. Met deze vlinders werd getracht door te kweken, maar er vond geen paring plaats. De gehele kweek werd buiten gedaan onder een afdakje.

LITERATUUR

Lempke, B. J., 1938. *Arctornis l-nigrum* Müller ab ovo. — *Ent. Ber., Amst.* 10: 42-47.

Mauvestraat 37, 6813 JK Arnhem.

PERSONALIA

Op 7 maart jl. promoveerde de heer J. H. M. Lourens tot doctor in de wiskunde en natuurwetenschappen aan de Universiteit van Amsterdam. De titel van zijn proefschrift luidde: „Organochlorine resistance in African cattle ticks”.

Promotor was Dr. W. Helle, coreferent Dr. G. Uilenberg.

KOMT *ATERPIA CORTICANA* (DENIS & SCHIFFERMÜLLER) WEL IN NEDERLAND VOOR? (LEP., TORTRICIDAE). In de monografie van Bentinck & Diakonoff (1968: 159) worden van deze soort 28 vindplaatsen opgegeven, van Ommen tot Maastricht en van de Achterhoek tot Noordwijk en Den Haag. Dat wekt dus wel de indruk, dat we met een soort te doen hebben, die goed verbreid is in Nederland. Daarom bevreemde het me, dat de collectie van het Instituut voor Taxonomische Zoölogie te Amsterdam geen enkel exemplaar ervan bevat, terwijl er toch vindplaatsen als Arnhem en Nijmegen genoemd worden. In de omgeving van eerstgenoemde stad heeft De Roo van Westmaas in de tweede helft van de vorige eeuw intensief verzameld, vooral micro's, terwijl Lycklama à Nijeholt hetzelfde deed in het eerste kwart van de 20ste eeuw in de omstreken van Nijmegen. Nog vreemder is, dat in de monografie geen Nederlands exemplaar afgebeeld is, maar op pl. 23, fig. 12 een ♂ uit Zwitserland en op pl. 28, fig. 14 een ♀ uit Transsylvanië (Roemenië). Er waren blijkbaar geen Nederlandse exemplaren beschikbaar. In de diverse collecties in het Rijks Museum van Natuurlijke Historie te Leiden trof ik er geen aan, ook niet in die van Bentinck. Maar de lijstjes van vindplaatsen zijn door hem samengesteld!

De oplossing is, dacht ik, eenvoudig. De collectie-Bentinck is ingedeeld volgens de catalogus van Staudinger & Rebel (1901). Daarin komt als nr. 1865 *Olethreutes corticana* (Hübner) voor. Maar dit is een verzamelnaam, die twee soorten omvat, namelijk nr. 234 van de monografie, dus *Aterpia corticana* (Denis & Schiffermüller) en nr. 235, *Apotomis turbidana* (Hübner). Van deze laatste worden op blz. 161 geen vindplaatsen opgegeven. Er wordt alleen vermeld, dat de soort algemeen verbreid is, vooral op zandgronden. Welnu, bij controle van de door Bentinck geraadpleegde collecties (die van hemzelf en van de beide musea) bleken alle vindplaatsen van nr. 234 betrekking te hebben op nr. 235!

Hannemann (1961), *Tierwelt* Dtl 48: 187) zegt van *A. corticana*: „Montane Art. Alpen Deutschlands und Österreichs” en vermeldt, dat de rups op *Aconitum variegatum* L. leeft en naar gezegd wordt ook op *Vaccinium vitis-idaea* L. De soort ontbreekt op de Britse eilanden, maar wordt wel vermeld in de voortreffelijke naamlijst van de Deense Lepidoptera van Karlsholt & Nielsen (1976:40).

Mocht iemand een ontwijfelbaar Nederlands exemplaar bezitten, dan houd ik me voor mededeling aanbevolen. — B. J. Lempke.